

Supportrar:

- Klacken har blivit som en andra familj

Supportrar, fruktade, hatade och älskade. Alla har sett bilder på slagsmål, stenkastning och poliser viftandes med sina batonger. Det är den klassiska bilden. Men det finns någonting annat bakom den bilden. Engagemang, kamratskap och ganska mycket fanatism. Vad är det som driver dem? Vad är det som gör att man sitter i en bil i flera timmar för att få se en träningsmatch?

Om du någon gång råkar befinna dig vid Centralstationen tidigt på morgonen kanske du ser ett fyrtiotal herrar och några damer ståendes utanför ingången. De ser trötta ut och om man sänker blicken så märker man att de flesta har kassar med systembolagets logga på. Det är inte extrakläder i dem. Vissa har redan ölen i ena handen. Alla är nyktra när de går in i bussen och därför börjar resan lugnt. I bussen laddar man upp med alkohol, ramsor och rockmusik. Så när det är dags för första kispausen har alla blivit glada och ser alla på bussen som vänner, även om de inte har pratat med varandra. Sedan fortsätter man uppladdningen tills man är några timmar senare är framme i, till exempel Norrköping. Då går man till den lokala puben, som ibland inte har någon aning om att de just den här dagen kommer att få besök av ett hundratal AIK:are. Där laddar man också upp tills det är dags för match.

Men för de supportrar som vill ta det lugnt, (kanske är det åldern, kanske är det bakfylla) finns det lugnare alternativ än en stöjig bortaresa eller hockeymatch. Bowling. Också känt som "bakfyller-bowling." Är man riktig supporter så stödjer man allt. Och liksom curling så är bowling trots allt en sport. Så man går upp när det fortfarande är mörkt och sitter i bowlinghallen redan klockan nio på morgonen. Det är slitigt att vara supporter.

Man kan kalla Oscar veteran i supportersammanhang. I över 20 år har hans hjärta bultat för AIK. Och då har han ännu inte fyllt trettio. Det hela började i början på 80-talet. Hans bästa kompis var AIK:are och eftersom den ene bästisen gör som den andre så började han också heja på AIK. Hade hans kompis samlat på frimärken hade Oscar förmodligen gjort det i stället för att stå i klacken och bli hes.

Blev det bara värre och värre efter första matchen?

- Det var ju roligt att se klacken och alla deras flaggor. Man blev avis när man stod på läktaren bredvid. "En dag ska jag stå där" tänkte man.

Oscars föräldrar tyckte bara att hans nya intresse var roligt.

Nazister överallt?

Hur ser den typiske supportern ut?

- Det finns två typer, de yngre som klär sig i lagfärgerna, syr grejer i slöjden, målar sig och gillar att heja. Sen är det de äldre som följer lagen i vått och torrt, följer med på bortamatcher och så.

Man ser alltid Oscar när han står bland de andra supportrarna. Han är asiat och har långt mörkt hår. Klackarna är mer mångkulturella nu än vad de var förr.

Vilka reaktioner har du fått på ditt utseende?

- Jag har blivit jagad, utsatt för traskasserier, folk har slängt sten och flaskor



efter mig, jag har fått onda blickar. Från de som håller på samma lag.

Om det är en sak som klackarna är ökända för så är det nazism. TV-bilderna med killar i bomberjacka och rakat huvud som skriker "sieg heil". Men bilden stämmer inte. Jag frågar Oscar om det finns många nazister i klacken. Han svarar att det kommer jag märka med tiden. Och visst finns det nazister i klacken, det finns nazister i alla klackar, precis som det finns nazister i skolan, i stora bolagsstyrelser och på tåget du åker med hem till mormor.

Friends på turné

Det bästa som finns för en supporter, förutom att vinna en jätteviktig seger, är att åka på bortaresor. Det spelar ofta ingen roll vart man åker eller hur viktig matchen är. Om det ens är en match, det kan ju vara träningsläger också. Klackar är ett väldigt bra exempel på talesättet "det är inte målet som räknas, utan vägen dit". Och under säsongerna kan resorna bli väldigt många

Är det verkligen viktigt att åka på så många matcher?

- För lagets del är det viktigt. Det visar laget att de har trogna fans som spen-

derar åtskilligt med pengar och tid för att följa laget. För en själv kan det vara väldigt viktigt att komma iväg.

Får ni någonting tillbaka?

- (han tänker länge)... Ja, vad får man tillbaka? Det är lite skillnad också med tanke på skillnaden mellan fotboll, hockey och innebandy. Fotboll är den största sporten och till de matcherna kommer det mest folk. Om man hejar på till exempel ett derby så blir det bättre spel och samtidigt en bättre match. I innebandy och bowling kommer man närmre spelet och får bättre kontakt med spelare och då blir man polare med laget. Man kan gå ut och käka

efter en match. Det skulle aldrig hända med fotbollen eller hockeyn, de anser sig mer som proffs. Men man stöter på mycket otacksamhet, spelarna borde vara mer öppna och visa vad supportrarna betyder.

Men varför heja om man inte får någonting tillbaka?

- (han tänker återigen en lång stund)

För att man till slut får möta storlag tack vare bra spel. Dels det... sen om det har gått dåligt så hoppas man alltid på nästa match.

Det är en sak som binder samman supportrarna. Att alltid hoppas på nästa match. Man hör ofta "kommer du ihåg när..." och "fy fan vad kul vi hade/full jag var..." när supportrarna pratar. Jag börjar förstå att om man missar en match hamnar man utanför den diskussionen. Alltså är det viktigt att man alltid är med.

Behovet av klacken

Blir man supporter för att man söker gemenskap eller på grund av laget?

- Det är nog gemenskapen, klacken blir som ens familj. Man umgås mer med andra supportrar.. Det kan kännas konstigt men man har valt det sättet att leva. Det blir ju som en drog, jag kan känna mig rastlös när det inte har varit match på länge.

Är du besatt?

- Jag är besatt. Det kan bli för mycket ibland när man känner att man inte hinner med jobbet. Om man är borta mycket för att åka på matcher. Men man tänker inte på det förrän i efterhand.

Hur skulle det kännas utan klacken?

- Tomt, jag har gjort det här i så många år att det har blivit ett behov. Men om det inte hade varit klacken så hade det varit något annat.

Drömmer många supportrar om att spela själva?



- I och med att många supportrar, framförallt killarna, har idrottat och har laget som intresse så vill de flesta spela.

Vem är du, vem är jag?

Under matcher och resor kan man se hur folk förändras. Vissa verkar bli mer aggressiva eller börjar skrika och sjunga medan andra kanske dricker mer än vanligt. Folk tar fram andra sidor hos sig själva, även om det i många fall beror på alkoholen.

Är klacken en fristad?

- Ja, som träffpunkt, man träffar kompisar, pratar om resor, sjunger och skriker tillsammans. Man får avreagera sig. Det händer att man väntar in en matchdag bara så att man kan skrika av sig för veckan som gått.

Kan man vara sig själv i klacken?

- Det är vanligt att man blir någon annan. Det är både bra och dåligt. Bra för att man får vädra sina åsikter. Man får råg i ryggen när man är tillsammans med de andra. Man blir någon. Men det dåliga med det är att man inte kan stå för det man gör sen i vanliga livet. Det har hänt.

Tjejbaciller

Är klacken en fristad från kvinnor?

- Till en viss del. I och med att lagsporter och liknande är mer för killar och det är så mycket grabbsnack och grova ord i klacken.

Alla som varit i närheten måste ha märkt den stora och i vissa fall totala avsaknaden av kvinnor. Under en resa kan en tiondel av supportrarna vara kvinnor. Och genom att lyssna på snacket som går är det lätt att förstå att de fruar och flickvänner som finns har lämnats hemma. Om man som tjej följer med får man vara beredd på en hård miljö, menar Oscar. Black Army vill få in mer tjejer, det finns många intresserade och de är tuffare än vad många killar är, säger han, men Black Army gör inte så mycket för att få med fler tjejer, intresset måste finnas i personen själv, man ska gilla att skrika och kunna stötta varandra.

Men trots att det är färre män än kvinnor på bortaresor finns en viss särbehandling. Om en kille inte hinner tillbaka till bussen i tid till att åka hem så är risken väldigt stor att han får ta sig hem själv. Bussen väntar inte. Tjejer som blivit kvar är en helt annan sak. Bussen väntar. Man lämnar inte tjejer, de är rädda om de som är med på resorna. Men ibland kan man inte vänta hur länge som helst. Det har hänt att pojkvännen fått åka taxi för 900 för att hämta sin kvarlämnade flickvän.

Ibland blir det våldsamt

Det är omöjligt att skriva om klackar och inte ta med våldet som ofta nämns. Nämns, inte förekommer. Visst händer det att folk slåss, men det händer inte varje match. Att folk tror annorlunda beror på media. Det skrivs ju aldrig om hur kul det är i klacken, bara när det blir bråk.

Vad beror våldet på?

- Makt. Nöje. Eftersom klacken blir en fristad så släpper man ut mer ilska och efter ett tag blir det mer och mer. Man får ut sina aggressioner, både verbalt och fysiskt. I en stor grupp så göms man och det leder till att man vågar. Man hetsar varandra och så småningom trampar någon över gränsen. Den som tar för sig och visar styrka har makt, då backar andra undan.

Kan våldet förhindras?

- Det går inte att förhindra. Aggressivitet och sånt är mänskligt och det ligger på olika plan hos alla.

Text och foto: Monica Rundqvist